

ТЕОДОСИЈЕ ВУКОСАВЉЕВИЋ

МИЛИЋ ДРИНЧИЋ — ВОЈВОДА ПОДГОРСКИ

ТЕОДОСИЈЕ ВУКОСАВЉЕВИЋ
YU 32000 Чачак
Народни музеј
Цара Душана 1

UDK 949.711
„1804/1815“

Један од ратника чије је име везано за сва значајнија догађања у првом и другом српском устанку био је војвода Милић Дринчић из Теочина. У овом селу, у потесу Црквена коса, постоји заселак Дринчића, у коме је сачувано неколико кућа из средине XIX века и нешто доцнијег времена. На једној полубрвнари, која припада Славиши Дринчићу, урезана је, на надвратнику, 1720. година. Кућа није толико стара, а урезивање поменуте године указује на предање, које се негује у Весковићима и Дринчићима, да су се они 1720. доселили у Теочин.

Овим се улази у разматрање порекла и досељавања Дринчићевог рода у Теочин. По једном казивању¹ Дринчићи су пореклом Васијевићи из Црне Горе. Други казивач² даје нешто више података наводећи да је први дошао у Теочин Милоје са три сина: Веском, Гаврилом и Јочом. По казивању Душана Дринчића, Милојев брат се населио у околини Косјерића, где и данас има Дринчића. Милоје се најпре настанио на месту званом Водица, јер се ту налазио извор.

Тај потес био је под шумом, која данас припада Весковићима и у којој је видљив закоп кућног места величине 8 x 6 м. Још се могу видети два камена са јужне стране, на које су биле постављене греде — подвале куће брвнаре. Ту, где је имало храстове шуме за прављење куће и чесма са водом, настанио се Милоје са синовима. Има, пак навода³ да је у Теочин дошао Милоје са презименом Васојевић са три сина. Да су се доселили из Васојевића, потврђује податак да и данас у Васојевићима постоји род Дринчића. Што се тиче кућа, у предустаничко доба оне су у рудничкој нахији обично биле увучене у потоке, тамо где има вода и шума. „У сваком селу показују се стара кућишта из тог времена“.⁴ Највеће насељавање таковског краја извршено је између 1739. и 1804. године. Тада су се населила и до данас одржала 184 рода са 3.374 домаћинства, док је до 1739. године у таковским селима живело само седам родова са непознатим бројем домаћинстава. После велике сеобе у 1690. години, када су се бројни житељи таковског краја иселили у Војводину и Мађарску, аустријска окупација Србије од 1718. до 1739. довела је до извесног смиривања прилика, што је условило насељавање таковских села, дотле запустелих, досељеницима већином из источне Херцеговине и Босне. Ваља још додати да „откако су се 1737. године кнезови северне Србије, изашавши пред султанову ордију која је снажно потискивала аустријску војску... ујемчили пред Турцима у Нишу да ће се држати закона... Београдски пашалук, који је био запустео, постао је обећана земља за многе појединце, породице или мање групе“.⁵ Тако је после 1737. године извршено масовније насељавање Србије. Насељеници су долазили са свих страна, а највише из динарских предела: из Херцеговине, Црне Горе, старовлашких предела, од Сјенице и из Драгачева. Преци Милића Дринчића кренули су у Србију највероватније 1737. године, када су били „растерани“ Кучи и нарочито Васојевићи, па су се тако нашли у Дубници код Сјенице, одакле су дошли у Теочин. „Тврди се да су од истог племена од кога је био и Јован, дед Карађорђевић“,⁶ као и да су Васојевиће напустили заједно са Карађорђевићима. Досељавање Дринчића од 1791. до 1802. мало је вероватно, иако се у то време јавља „знатан број нових дошљака, привредна производња и трговина забележиле су видан напредак и с тим у вези почело је јаче друштвено раслојавање у дотле прилично хомогеној сеоској маси“.⁷ Овакву могућност одбацују и породично предање и Милићевић,⁸ који наводи да је Милић Дринчић родом из Теочина, што се може протумачити — да је рођен у Теочину.

Доласком у Теочин Милоје се, са синовима, потрудио да створи услове за живот. Тако се латио крчења шума и стварања њива, ливада и пашњака, јер је гајење ситне и крупне стоке најзаступљенија грана делатности у таковским селима кроз читав XVIII век. У фамилији Весковића очувало се предање о економском развоју задруге, коју су сачињавали Милоје и његови синови Веско, Гаврило и Јочо. Када су се Милојеви синови скућили, крчењем земље, дошли су у сукоб са Турцима, јер су избегавали да плаћају пореске обавезе. Због тога су често бежали у источни део села, на Црквену косу, на којој су се све више задржавали, крчећи и ту храстову шуму и стварајући основу за ново домаћинство, које ће „када су почели да троје племена“,⁹ тј. када је дошло до поделе браће, настанити млађа браћа Гаврило и Јочо, док је Веско имао да остане на старом кућном месту, које и данас припада Весковићима. Предање даље говори да је јачање задруге и имовинско снажење, у коме су браћа имала земљишни посед који се простирао од кућа Божића у Лозњу и Црквене косе, па све до гробља у Брајићима у непрекинутом ланцу од неколико километара, доводило до све јачих и чешћих сукоба са Турцима, па су браћа принуђена да напусте Теочин. Дошавши у село Бождаревац у београдској нахији, браћа су поседовала воденицу, имање, а Веско се можда ту почео бавити трговином са Аустријом; ту се и оженио. Постоји, пак, легенда¹⁰ да је Милоје бежао од Турака чак до Смедерева. Но, и тамо су наставили да пружају отпор, па су „кад им је дојадио зулум“,¹¹ одлучили да се врате у Теочин. У том циљу послали су двојицу својих људи под оружјем да се обавесте о стању у Теочину. Ова су двојица затекли на старом кућном месту, под крушком крај чесме, дивљу свињу и медведа, што говори о запустелости овог дела села после одласка Милићевих предака из Теочина. Тако се браћа из Бождаревца врате у Теочин, где је убрзо дошло до поделе браће и оснивања фамилија Весковића, Дринчића и Јочовића. Можда тада Гаврило није био у животу, па су се Милићева мајка Дринка и Милић настанили на Црквеној коси. Очигледно, Милић је презиме добио по мајци Дринки. Према забележеном предању,¹² причало се да је много времена пре буне на Турке у Теочину била по отмености и речитости позната жена Дринка. По тој, у много чему изузетној, жени цео њен род добио је презиме Дринчић. И сада се на Црквеној коси, на имању Радивоја Дринчића, могу видети камени темељи и рушевине Милићевог чардака, прављеног од ломљеног камена, довлаченог из теочинског мајдана. По легенди,¹³ кућа Милића Дринчића била је највећа и најпространија

у селу. Причало се да је имала дванаест врата, па кад би Турци опколили кућу, не би могли да запоседну сва врата и униште Дринчића и његове хајдуке. Уз ово, ваља навести и податак да су и данас најстарије очуване куће у Теочину оне које су припадале роду Дринчића.

Ако се пође од чињенице да је сточарство било главно занимање у предустаничкој Србији, извесно је да се и Милић Дринчић на свом великом поседу бавио сточарством и стварао вишак за тржиште, па и сам трговао свињама и стоком — како се преноси предање у Дринчићевој фамилији, или помагао у трговини неком од виђенијих трговаца. Јер, сточарство је уочи и у време српских устанака, поред трговинског значаја, омогућавало и набавку оружја, праха и олова, али је обезбеђивало и исхрану устаника. Како је свињарство, захваљујући обиљу храстових шума, носило превагу, разумљиво је што се на заставама устаничких војвода, поред других симбола, налазила и глава свиње; она се налази и на застави војводе Милића Дринчића.

УОЧИ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

О животу Милића Дринчића у предустаничком времену мало се зна. Из предања, сачуваног у Весковићима и Дринчићима, произилази да је он, са двојицом својих сусељана, склопио заверу о убиству некаквог Турчина, који је често долазио у суседство. По једном казивању, то су били Милић Дринчић, његов рођак Милош Весковић и Милутин Недић, а по другом, уместо Милоша Весковића, помиње се Милош Живановић, припадник фамилије у најближем суседству. По забележеном предању,¹⁴ Милић се договорио са два своја поверљива човека да убију ханцију и субашу у Теочину. Иако су се другачије договорили, Милић сам убије оба Турчина и одметне се у гору, у хајдуке. У другој легенди,¹⁵ Дринчић је убио само теочинског ханцију, а убиство је извршио на месту где су данас Недића куће. Легенда ово убиство везује за почетак Карађорђевог устанка. Овај сукоб, ако се уистину и догодио, морао би се везати за време дахијске управе у београдском пашалуку, тим пре што је, по предању, у Теочину постојало имање Сали-аге, брата Кучук Алије, које се налазило у месту званом Велико врело, и што је за дахијску управу везано присуство представника дахијске власти у селима. Предање наводи да се после овог убиства Милић Дринчић морао одметнути у хајдуке. Постоји податак¹⁶ да су Турци убили Милићевог

оца Гаврила, па се Милић, ради освете, одметнуо у хајдуке. По забележеном предању¹⁷ о старој теочинској цркви св. Димитрија, која се налазила у потесу Црквена коса, у месту званом Ђелије, на граници Теочина и Лозња, ова црква премештена је у време када се Дринчић одметнуо у хајдуке. По легенди, Милић Дринчић, са својим људима, за ноћ је пренео теочинску цркву у Брезну, где се и данас налази. У сваком случају, Дринчић је био у сукобу са Турцима настављајући тако фамилијарну традицију пружања отпора. О његовом хајдуковању постоји легенда¹⁸ — да Турци, када су, с јесени, по таковским селима сакупљали харач, никако нису смели да дођу у Теочин, пошто су се плашили Дринчића. Знали су да је он прек и опасан хајдук, па су у Брусници чекали да им он пошаље онолико харача колико сам одреди.

О учешћу Дринчића у Кочиной крајини и раду у време реформи султана Селима III нема директних података. У опису Карађорђевог ратног пута у време Кочине крајине¹⁹ и његовом проласку кроз руднички и чачански крај, не помиње се учешће ниједног од бројних устаничких војвода из поменутих крајева, па ни Милића Дринчића. После Кочине крајине, реформама Селима III из 1793. године, стање у београдском пашалуку видно се поправило. Дошло је до организовања сеоских и кнежинских самоуправа, стварања народне војске на челу са Станком Арамбасић (у којој се налазио и Карађорђе као буљукбаша), слободне трговине са Аустријом, која доживљује велики полет и у којој се ствара слој крупних трговаца (међу којима и Милан Обреновић и Никола Милићевић—Луњевица из рудничке нахије). Поред тога, и занатство је било слободно и доживљавало је процват, што је искористио Лазар Мутап као мутавџија. Највећа опасност оваквом стању у пашалуку долазила је од видинског одметника од султана Пазван Оглуа, који је жудео за преотимањем београдског пашалука од Хаџи Мустафа-паше, па је, у том циљу, водио више ратова, у којима је учествовала и српска народна војска милицијског типа. Тако су обор-кнезови били војни заповедници у нахији; кнезови у кнежини, а под командом кнезова биле су буљукбаше, сваки са по 70 војника. Нема података да је Дринчић учествовао у ратовима против Пазван Оглуа, који су вођени 1793, 1795. и од 1797. до 1799. године, мада је Теочин у време аустријске управе од 1718. до 1739. дао највише „хајдука“, тј. народне милиције, па се исто опредељење Теочинаца могло поновити и у време Хаџи Мустафа-паше. Ипак, мало је вероватно да су ови догађаји прошли без учешћа Милића Дринчића. На то наводи

податак да Карађорђе, позивајући га да приступи устанку, 1804. назива буљукбашом. Ово би могло значити да је Дринчић поменути чин могао стећи баш у ратовима против Пазван Оглуа, јер је то уочи устанка био једини начин стицања чина буљукбаше. Можда је још тада био познат Карађорђу, који, позивајући виђеније људе на устанак 1804, од 13 писмених позива — једанаести адресира на буљукбашу Милића Дринчића из Теочина. Забуну уноси навод²⁰ да је крајем 1803. године Милан Обреновић добио од Карађорђа поруку да припрема људе у рудничкој нахији на устанак, да се он повезао са бројним људима рудничке нахије, али се међу њима не помиње Дринчић.

Када су се 1799. године јаничари вратили у београдски пашалук, Хаџи Мустафа-паша, да би их удаљио од себе из Београда, постављао их је као харачлије по нахијама. Тако се на Руднику нашао Кучук Алија Беврљић, један од четворице будућих дахија-носилаца власти у београдском пашалуку од 1801. до 1804. Ови јаничари чинили су „све већа насиља“.²¹ Тада је убијен Станко Арамбасић, командант српске народне војске у поменутих ратовима на страни Хаџи Мустафа-паше. Када је, 15. децембра 1801, убијен Хаџи Мустафа-паша, нестало је бранитеља српских повластица. У току 1802. распламсала се борба међу јаничарима, из које су као победници изашла четворица дахија. Када је султан 1803. године опростио јаничарима убиство Хаџи Мустафа-паше, практично су укинуте све повластице које су биле дате Србима ферманом из 1793. „Но за 10 година слободног живота, слободне трговине, избора обор кнезова и кнезова те ратовања 1793, 1795. и 1797. до 1799. године у Србији се створила основица новим правима српским, која се нису могла лако уништити“.²² Овакав султанов став још више осили дахије, па они поделе пашалук на четири дела и почну управљати. Најзлогласнији међу њима, Кучук Алија, постави на Руднику свог брата Сали-агу, „који је био муселим и један од највећих насилника којег Шумадија памти из овога несрећног времена.“²³ Он се прочуо „скотским навршењем своји похотни жеља.“²⁴ Дахије су у селима поставиле по једног субашу са по десетак момака и хаџију („махом најомрзнутијих и најгорих зликоваца“).²⁵ Протеравши спахије и одузевши судску власт од кадија, дахије су постале апсолутни господари над српском рајом. У жељи да се брзо обогате, завели су страшну пљачку и терор. Тада су и манастире палили, а свештенике растеравали. Претила је опасност и цркви у Теочину, која је одатле кришом пренета у Брезну. Тада је вероватно Милић Дринчић убио једног од субашиних

људи у Теочину и одметнуо се у хајдуке. (Већ је поменуто да се одметање Дринчића у хајдуке везује и за премештање теочинске цркве са Црквене косе).

Неуспех београдских спахија да из Земуна, где су се склонили, уз помоћ српске народне војске, изврше преврат 1802. године у Београду и Шумадији, показао је да се Срби морају у борби против дахијске страховладе ослонити на сопствене снаге, јер ће само тако моћи да врате стање какво су имали по ферману из 1793. године. Тако су кроз читаву 1802, а нарочито у 1803. години вршене тајне припреме за устанак, у чему је Карађорђе заузимао централно место. Он је у току 1803. године прокрстарио Шумадијом и Моравом, не само да би упознао пределе и природне заклоне у њима, већ и да се упозна са сваким виђенијим домаћином у селима кроз која је пролазио. Тако се Карађорђе могао упознати и са Милићем Дринчићем и придобити га за устанак, јер у току српског устанка готово сви учесници у њему међусобно су се знали.²⁶ Могућно је да су се Карађорђе и Дринчић овом приликом срели и упознали и да је Карађорђе, учивши у Милићу борца против Турака, адресирао једно од 13 писама и на његову адресу, позивајући га у устанак.

Ваља још додати да се у време турске владавине рудничка нахија делила на две кнежине: моравску, чији ће кнез, односно војвода, у време устанака бити Лазар Мутап, и Црну Гору, чији ће буљукбаша до 1811. бити, вероватно као велики буљукбаша, Милић Дринчић, који у 1811. години постаје војвода подгорске кнежине. (У време Карађорђевог устанка нахије су се делиле на срезове, над којима је управљао велики буљукбаша. Тако је Дринчић до 1811. могао бити велики буљукбаша). У време, пак, устанка рудничка нахија имала је четири кнежине: брусничку (на чијем се челу до 1810. налазио Јован из Сврачковаца), Мораву (са Лазаром Мутапом), Качер (са Арсенијем Ломом) и Црну Гору (са буљукбашом, а од 1811. војводом Милићем Дринчићем). Милан Обреновић био је врховни војни заповедник над све четири кнежине.

Када је Карађорђе после сече кнезова отпочео, у фебруару, борбу против јаничарске управе најпре у свом крају, до којих је дошло пошто је 1. фебруара 1804. у Орашцу изабран за вођу устанка, јавио је свим виђенијим људима да купе војску и пале ханове по својим нахијама. Тако је у рудничкој нахији послао писмени позив на устанак Милану Обреновићу, Милићу Дринчићу и Лазару Мутапу, као „Карађорђу познатим и чувеним у народу људима“.²⁷ Милићево име се нашло у малом броју позваних не случајно: та чиње-

ница упућује на закључак да је Дринчић Карађорђу не само био познат, већ због некаквих заслуга и признат. Дакле, Дринчић је био укључен у припреме устанка 1804.

На припреме Срба за устанак дахије су одговориле сечом кнезова, у јануару 1804. године, негде са већим, негде са мањим успехом. У време сече кнезова рудничка нахија се помиње као једна од ретких, у којој су народни прваци, склонивши се у планину, избегли физичко уништење. Тако је и Милић Дринчић преживео сечу кнезова и био спреман да се појави са Миланом Обреновићем и Карађорђем у првој већој борби устаника на Руднику. Када је Карађорђе, на скупштини у Орашцу, 1. фебруара 1804. године, изабран за вођу устанка у Шумадији, отпочеле су прве акције устаника: паљење ханова, ликвидирање субаша. Карађорђе је наложио Милану Обреновићу, Дринчићу и Мутапу „да и они скупе доста са оружијем војске и да чекају Турке око Рудника и око Чачка, ако би куд по селима излазили, да бој бију и да буду готови кад Карађорђе дође и на Рудник најприје да удари“.²⁸ Позивајући виђеније људе на устанак, Карађорђе је наложио „да ханове турске по селима пале, и ханције и субаше затиру и из народа прогоне“.²⁹ Карађорђев позив на устанак позване вође су „једва дочекале“,³⁰ а то би се морало понајприје односити и на Дринчића, који је и пре устанка био у сукобу са Турцима. Може се рећи да је Карађорђе од почетка укључио у устанак сав српски народ и да су „упоредо с тим на свим странама ницали нови јунаци“,³¹ а уз њих брзо је расла снага устаничке војске. Што се тиче освајања Рудника, постоји вероватноћа да су Милан Обреновић и Милић Дринчић вршили његову опсаду и пре Карађорђевог доласка, мада има навода³² да је Милан Обреновић са 70 Рудничана притекао Карађорђу у помоћ. (Међу њима се, извесно, налази и Дринчић). Милан Обреновић опседао је Рудник у првој половини фебруара 1804. Он је позвао у помоћ Карађорђа и старешине рудничке нахије. Дринчић се не помиње међу позванима, јер је, свакако, већ био са Миланом на Руднику. Изведен је успешан напад 1. или 2. марта, али Рудник је заузет тек 6. марта 1804. По заузимању Рудника Карађорђе остави Милану да пази на рудничке Турке, а Мутапа и Лому пошаље на Чачак, што они и учине палећи и пленећи све што је турско. Мутап и Лома, поред ширења устанка у чачанском крају, повежу се са устаницима Драгачева, које су предводили Милутин Илић — Прота Гучанин и Новак Бошковић—Петковић, познат као Новачић из Горачића. Тако се здружена устаничка војска нашла на Љубићу. Имала је око 700 бораца. Очекивана

је одлучна битка устаника са чачанским Турцима. Када је до ње требало да дође на Љубићу, приспео је у помоћ Дринчић са око 300 коњаника. „Његов долазак охрабри српску војску, која свом сиљном нападне Турке и разбије их“.³³ Ова борба, у којој су учествовали Драгачевци и Рудничани моравске, црногорске и качерске кнежине, упућује на то да је Милић Дринчић, после освајања Рудника, као Миланов буљукбаша, упућен да шири устанак у оним деловима рудничке нахије у којима се споро развијао и да је на тај начин прикупио одред од око 300 коњаника, са којима је стигао на Љубић. Како се из свега види, Дринчић је био веома активан и у припремама устанка, и у првим устаничким борбама почетком 1804. године.

Борба на Чачку у марту 1804. завршила се тако што су Турци, после целодневне битке, претрпели велике губитке у људству, а устаници, међу којима и Дринчић, успели да очисте варош од Турака. Но, дахијске присталице успеле су да у току 1804. године поново заповедну Чачак, па је тако у марту 1805. дошло до нове борбе устаника за његово ослобађање.

Карађорђе после заузимања Рудника „расупсти рудничку војску, која је под буљукбашом Арсенијем Ломом, Милићем Дринчићем из Теочина и Мутапом Лазаром из Прислонице у боју била, да на три дана кући оду, да узму што им је потребно.“³⁴ Тако се Дринчић нашао на краћем одмору у свом Теочину. У борби на Руднику Дринчић, Лома и Мутап су се „као добри јунаци показали, те их Карађорђе именује старецима рудничким“.³⁵ Дринчић је тада именован за буљукбашу ондашње подгорске кнежине, а Милана Обреновића Карађорђе постави за старешину целе рудничке нахије.

УСТАНИЧКИ БУЉУКБАША

После ослобођења Рудника и борби на Чачку, устанак се све више ширио. Показало се да дахије нису у стању да спрече његово прерастање у општенародни устанак. Када је, у марту 1804, Кучук Алија пошао из Београда да гуши устанак у београдској и крагујевачкој нахији, Карађорђе га је јурио до Јагодине. После победе на Баточини, Карађорђе се крајем марта поново нашао под Јагодином. Међу позванима ради појачања свог одреда налазио се и Милан Обреновић са Рудничанима. Јагодину је требало заузети тако што би Карађорђе са војском из београдске и смедеревске нахије извео напад од Ђурђевог брда, а Милан и Младен Миловановић, са Крагујевчанима, појавили би се на Црвеном брду и унели забуну код Ту-

рака, што би Карађорђе искористио да заузме варош. Али, Милан је са Рудничанима задоцнио и, због изливања Мораве и Белице, није могао да изврши свој задатак, што је најпре довело до пораза Карађорђевог одреда, а потом и Миланових Рудничана. Ова се битка одиграла 31. марта по старом календару. Да ли је у њој учествовао и Милић Дринчић? На ово питање тешко је одговорити. Зна се само да је он учествовао у свим устаничким догађајима заједно са Миланом Обреновић, тј. „војевао је свуда с њим“.³⁶

После скупштине у Остружници (6. маја 1804), Карађорђе дође на Врачар са београдском, рудничком и крагујевачком војском, чиме је почела битка за Београд. За време опсаде Београда Карађорђе је узео нешто војске, у којој је било и Рудничана са Миланом Обреновићем, и кренуо на Пожаревац, који се предао устаницима 12. маја 1804. Претпоставци да је Дринчић учествовао у опсади Београда иде у прилог податак да се у пролеће и лето 1804. године у поменутој опсади налази готово сва устаничка војска. Веома је вероватно да је Дринчић, заједно са Миланом Обреновићем, учествовао у ослобађању Пожареваца. Уствари, после скупштине у Остружници, борба за Београд добила је у интензитету и масовнијем учешћу устаника. То показује пример Рудничана, који су после борби на Јагодини пуштени кућама, па их је Карађорђе почетком маја позвао да дођу под Београд, на Врачар, одакле их је, у новом распореду устаничких снага, поставио на Топчидеру. Тако су Рудничани држали положај на левој обали Топчидерске реке, од Цареве ћуприје до Ледарнице. До оваквог размештаја устаничке војске дошло је после неуспелих преговора са дахијама. У овој војсци налазио се и буљукбаша Милић Дринчић, који је био учесник у „жестоким вишедневним борбама под Београдом, у Топчидеру маја 1804, јер се на том сектору, поред других старешина, налазио и Милан Обреновић са својим Рудничанима“.³⁷ Борбе за Београд вођене су до јула 1804. године, до преговора устаника са Бећир-пашом.

Погубљење дахијских вођа, извршено 1804. године, није значило потпун слом дахија и њихових присталица, који су се сконцентрисали у Београд, у соколској, ужичкој и пожешкој нахији тј. у Београду, Соколу, Ужицу, Чачку и Карановцу. Тако се крајем 1804. и почетком 1805. године у Ужицу и Карановцу прикупили дахијски пријатељи: кабадахије, субаше и други, протерани и бегунци испред устаника, приграбивши у поменутиим градовима сву власт онако како је учинио Гушанац Алија у Београду. Оваквим развојем ситуације и пропашћу преговора са Бећир-пашом, устаници су ушли у

1805. годину, у којој су имали циљ да ослободе поменуте три нахије и да заузму Београд. Због припремања Турака за напад на Србију, Карађорђе је у јануару 1805. устаничку војску поставио на Дрину, Београд, на Мораву, код Гроцке и у Остружници. У овом распореду рудничка војска се не помиње, сем ако није била у резерви. Активност устаника почела је када су Лазар Мутап и Милић Дринчић напали 24. марта, дан уочи Благовести, чачанске Турке. „Бој је читав дан трајао и Турци ноћу искраду се и побегну... А Срби варош заузму.“³⁹ Из овога се види да се Дринчић налазио у одреду који је мотрио на Чачак, јер Карађорђе, при распоређивању војске 11. јануара 1805, „код незаузети вароши и градова намести по један омањи одељак Срба, да на Турке мотре.“³⁹ Тежња устаника да се у току 1805. године у потпуности ослободе дахијске управе, довела је до одржавања скупштине у Пећанима код Остружнице, 17. априла, на којој је донета одлука о ослобађању преостале три нахије. Ово тим пре што су дахије крајем априла 1805. у све три нахије побиле велики број Срба. Поред тога, „отимали су имање путника, жене и децу робили, цркве палили а свештенике убијали и најпоследње су деветорици браће у Карановцу руке и ноге одсекли и страшним их мукама уморили.“⁴⁰ Док је Хафис-паша, остављен за управника Београдског пашалука, прикупљао војску којој је имао да заведе мир, сукоб са устаницима започели су, почетком јуна, карановачки Турци. Стога је Карађорђе почетком јуна 1805. прикупљао војску у Тополи, коју је 11. јуна отпремио преко Грузе ка Карановцу. Борба на Карановцу трајала је од 17. до 29. јуна, када се варош предала Карађорђу. За време ових борби ужички Турци побиле су српску стражу, која је мотрила на Ужице. Отуда је Карађорђе послао део војске да пази на Ужице док он заврши са Карановцем. Овој војсци, која се сакупљала у селу Глумач код Пожеге, у прво време били су именовани за старешине Милић Дринчић и Периша Савић из Миоковаца. Одавде произилази да Дринчић није могао бити учесник у борбама на Карановцу, а уколико је и био, то се могло односити само на почетна дејства. Кад је Карађорђе заузео Карановац, поставио је на чело повећег устаничког одреда Јакова Ненадовића, који је имао задатак да нападне Ужице. Јакову Ненадовићу су се придружили прота Матеја и Милан Обреновић са циљем да онемогуће ужичким Турцима да Карађорђа нападне с леђа „док он не би Хафиспашу разбио.“⁴¹ После пада Карановца и Трстеника, сви се Турци прикупе у Ужицу. Податак да су Милан Обреновић и Јаков Ненадовић између 1. и 8. јула 1805. водили борбу са ужичким Турцима

говори да се Дринчићу придружила остала рудничка војска. Чувши за приближавање проте Матеје са војском и топовима, Милан и Јаков „привуку се с целом војском што су под руком имали, близу Ужица, и после великог боја пограде око Ужица тврде заседе, заузевши око њега најзгоднија места.“⁴² Пресудна битка одиграла се 19. јула и трајала је два дана и једну ноћ. „Сви команданти, војводе и старешине стајали су сваки са својом војском и храбрили.“⁴³ Међу њима налазио се и Дринчић. Другог дана Турци одлуче да се предају, што су и учинили али 22. јула 1805. после чега Милан са Рудничанима остане да уреди границу. Битком за Ужице, у којој се, као и на Чачку, истакао Милић Дринчић, завршена је борба против дахија и јаничарских насилника, чиме се окончава и Дринчивећа улога у борбама против дахијске страховладе у Србији.

Од лета 1805. устанички покрет, одлуком о отпору султановој власти над Србијом, добија нов садржај. У доношењу одлуке у пружању отпора султановој војсци устаници су се ослањали на наду у помоћ Русије, али и на своју добро уређену војску, на способне офицере, на своје војводе и буљукбаше, па и Дринчића, који су се истакли у борбама против дахијске власти.

На вест о кретању Хафис-паше од Ниша и Турака из Босне, Карађорђе напушта опсаду Београда и „скоро сву војску“⁴⁴ најпре шаље у Мачву, у помоћ проти Матеји и Луки Лазаревићу. До боја је дошло на реци Јадру; учествовали су и Рудничани, самим тим и Дринчић. Био је то сукоб устаника са оном турском колоном која се од Сокола кретала ка Палезу и Шапцу.

После боја на Иванковцу одржана је скупштина народних и војних старешина, најпре у Борку, а 30. септембра у ослобођеном Смедереву. Међу учесницима из рудничко-чачанског краја били су Милан Обреновић, Лазар Мутап и Милутин Илић-Прота Гучанин. Дринчић се не помиње, што значи да највероватније није присуствовао поменутиим скупштинама.

Динамичан развој устанка омогућио је проширивање устаничких активности и ван граница београдског пашалука. Већ почетком 1806. године, на основу ратног договора из средине децембра 1805, Милан Обреновић „са капетаном Радичем и другим на оном крају старешинама“,⁴⁵ требало је да се упути у Стари Влах и новопазарску нахију, да тамо устанак развије и омете сакупљање Турака и њихову сарадњу са Бећир-пашом. Тако се Милан Обреновић, са својим Рудничанима, међу којима и Милићем Дринчићем, нашао у Старом Влаху, где је, на основу Карађорђевог плана о ширењу устанка, по-

дигао шанчеве на Катићима и Деретину. Поменути шанчеви, у којима је Милан оставио Драгачевце са Милутином Илићем Гучанином и Новачићем из Горачића, били су прва устаничка утврђења ван граница београдског пашалука. Рудничка војска, на челу са Миланом Обреновићем, Дринчићем и другим старешинама, кретала се ка Вишеграду и Новој Вароши, Танаско Рајић и капетан Радич Петровић продирали су долином реке Студенице; Миленко Стојковић и Петар Добрњац нанели су тежак пораз Пазван Оглуу; борбена активност устаника нарочито је испољена у ваљевском крају, Мачви и на Дрини. Може се рећи да је од почетка 1806. дошло до ширења устанка, у коме је значајну улогу и допринос дао и Милић Дринчић. Борбе су у јануару-фебруару вођене са успехом. Једини пораз доживели су у марту 1806. на Дежеви Танаско Рајић и капетан Радич. Тежиште ратних операција, после успеха у борбама на Морави, преноси се у пролеће-лето на ваљевски крај, ка Мачви и Дрини. Журећи ка Дрини, Карађорђе је поручио војводи Милану Обреновићу, Курсули и Мутапу да пожури пред Турке, који су намеравали да нападну Ваљево и Палеж. Дринчић и Лома се не помињу, што не искључује њихово присуство у саставу рудничке војске. Рудничке војводе сакупиле су се у Осечини, одакле су преко Ваљева кренуле према Братачићу у сусрет Хаџи-бегу, који је предводио одред од 7.000 војника. До боја на Братачићу, у коме су учествовали Рудничани, дошло је 20. јула 1806. Био је жесток, са доста обрта, али најпосле Рудничани, који су нарочито страдали, однесу победу. После ове борбе Карађорђе је позвао Милана Обреновића — да му своју војску доведе на Мишарско поље, где је Карађорђе крајем јула подигао шанац.

У свим овим борбама на ширењу устанка, које су претходиле сукобима на Мишару и Делиграду, и које су са успехом трајале на свим фронтovima, „изишли на глас и јунаштвом својим задобију част и уважење“⁴⁶ многи устанци, који, због тога, од Карађорђа буду „именовани за војводе и постављени за старешине у народу... у Старом Влаху кнез Максим Рашковић... Милић Дринчић из Теочина; прота Милутин из села Гуче; Јован Курсула из села Цветака... Арсеније Лома из села Драгоља...“⁴⁷ Сви они истакли су се приликом продора у Стари Влах под заповедништвом Милана Обреновића, што указује да се Дринчић налазио уз Милана и да је са њим учествовао у борби на Братачићу и Мишару. (Једино се време именовања Милића Дринчића за војводу не слаже у бројним изворима који то именовање стављају у 1811. годину).

Напади турске војске из Босне од априла, а затим од јуна из правца Ниша на Делиград, довели су до великих бојева на Мишару и Делиграду. Очекујући рат са Русијом, Порта је журила да се ослободи српског фронта. Но, тек у јулу Сулејман-паша Скопљак прешао је Дрину са 50.000 војника у намери да разбије устаничку блокаду Шапца и прође за Београд, што је довело до мишарске битке. Бој се одиграо 1. августа 1806. и завршио сјајном победом устаника. У боју на Мишару учествовао је и Милан Обреновић са својим Рудничанима, међу којима се морао налазити и његов буљукбаша Милић Дринчић, јер је ова битка захтевала ангажовање свих расположивих устаничких снага. Бој на Делиграду одиграо се 22. августа 1806. без учешћа Рудничана, мада је Милан Обреновић био повео своју војску ка Делиграду, али, чувши за победу Карађорђевих устаника и по Карађорђевој наредби да рудничка, чачанска ужичка и старовлашка војска нападну и држе под опсадом Ужице, Рудничани, међу њима и Милић Дринчић, нашли су се у опсади ужичке тврђаве. Сви ови успеси устаника, у којима је Дринчић уградио себе као борца и старешину, довели су до склапања Ичковог мира 30. октобра и предаје Београда у децембру 1806.

Борбе устаника за градове, вођене са успехом 1806, настављене су од почетка 1807. године. Тако је у јануару ослобођен Шабац. У јануару те године вратио се у Србију Петар Ичко доносећи одредбе мира са Турском. Но, на народној скупштини, одржаној између 24. фебруара и 6. марта 1807, превагнуо је руски утицај, што је довело до одбацивања Ичковог мира и ступања у поновни рат са Турцима, заједно са Русијом која је објавила рат Порти. Милан Обреновић већ 8. марта напушта Београд журећи да скупим војску у својој нахији. Карађорђе крене кроз смедеревску, део грочанске нахије, кроз Гружу, Јасеницу и рудничку нахију и већ 2. априла са 7—8.000 људи стигне у Брусницу. Одатле позове Јакова Ненадовића да нападне Ужице, а војводу Милана одреди да са делом Рудничана заузме положаје према Босни — од Сокола до Нове Вароши. Извршавајући ову наредбу, Миланова устаничка војска подигла је шанчеве на Пониквама, Кремни, код Таламбаса, на Златибору и Торнику. На овај начин спречена је било каква могућност слања помоћи из Босне ужичким Турцима. Пошто у мају није могао да заузме Ужице, Карађорђе је напустио опсаду овог града и кренуо у источну Србију, где је 19. јуна 1807. дошло до прве заједничке руско-српске победе на Штубику. По Карађорђевом одласку са Ужица, „Срби су непрестано притешњивали Турке у ужичкој тврђави“.⁴⁸ Користећи

руско-турски рат, Рудничани су у току јуна појачали нападе на Ужице. По народној песми, види се да се рудничка војска са топовима налазила на Крушчици и одатле вршила напад на Ужице. Турци су се упорно бранили у тврђави очекујући помоћ из Босне. Када је послата помоћ доживела слом на Златибору, Рудничани почну храбрије нападати на ужичку тврђаву. У једном од тих напада рањен је Милош Обреновић. Милић Дринчић се веома истакао у заузимању Ужица. Тако су храброст, упорност, као и преговори на којима је највише радио Никола Милићевић-Луњевица, довели до предаје ужичких Турака 29. јуна 1807.⁴⁹ Победа на Златибору и Ужицу у којима су велику заслугу имали Рудничани, међу њима и Милић Дринчић, Лазар Мутап, Милош Обреновић и други, оглашене су 1. јула пуцњем из топова у Смедереву, које је извршено по Карађорђевој наредби. Но, мир у Тилзиту, потписан између Русије и Наполеона 7. јула 1807. довео је до склапања мира у Слобозији 12. августа 1807. између Русије и Турске, где је затражен и прекид српско-турског рата. На тај начин устанички покрет улази у фазу примирја.

Користећи настало примирје, Карађорђе и Правитељствујушчи совјет обратили су се 3. јануара 1808. писмом Милану Обреновићу у вези са одлуком да се у свакој нахији образује по једна чета, која ће се обучавати по правилима регуларне војске. Ова чета у рудничкој нахији требало је да броји 250 људи. Добивши ову диплому, Милан Обреновић „позове све поглавице рудничке“⁵⁰ ради проучавања писма. Овом састанку морао је присуствовати и Дринчић (који се од наступања примирја налазио у Теочину), јер му је по војничком положају ту било место. Дринчић се, извесно, од средине 1807. па до настављања борби 1809. налазио у свом селу, уз стално одржавање веза са Миланом Обреновићем.

Преговори између Русије и Турске, вођени у Јашију крајем 1808. и почетком 1809, завршени неуспехом, што је водило поновном руско-турском рату. Ступивши у рат, у марту, Руси су позвали српске устанике да им се придруже. У таквим околностима усвојен је ратни план, који је одредио правце кретања устаничких снага — према Дрини, Санџаку и Ницу. У ратном плану Србије као главни правац наступања одређен је продор кроз новопазарску и сјеничку нахију и даље преко Пријепоља и Бијелог Поља у Црну Гору. Због важности овог правца, за главног команданта бораца из смедеревске грочанске, крагујевачке, рудничке и пожешке нахије постављен је Карађорђе. У саставу војних старешина рудничке нахије, поред ос-

талих, помиње се и Милић Дринчић⁵¹ и Владимир Стојанчевић⁵² наводи да су рудничке војводе кренуле 1809. заједно са Карађорђем, који је располагао са око 9.000 одабраних устаника, нешто топова и довољно муниције. Борбе су почеле крајем априла и вођене су за Сјеницу, Нову Варош и Пријепоље. Кључни бој у рејону Сјенице одиграо се 27. маја 1809. на Суводолу. С обзиром на снагу Нуман-паше и важност битке, Карађорђе је употребио целокупно расположиво људство. У овом боју, у коме је учествовао и Дринчић, погинуло је око 3.000 Турака, а само 70 Срба. Турци су тако разбијени да су у великом страху бежали „не знајући један за другог“.⁵³ После победе Карађорђе остави у Сјеници Милана Обреновића, а у Васојевиће „пошаље Хаџи Продана, Милића Дринчића, Чолак Анту Симеуновића, Илију Поповића за сојединити се са Црном Гором“.⁵⁴ Има, пак, података да су у овом походу на челу одреда од 3.500 људи били Милан Обреновић и Рака Левајац, што не искључује ни учешће Милића Дринчића. Очигледно, после победе на Суводолу, Карађорђе је део Рудничана послао да, преко Увца, Бијелог Поља и Колашина, упадну у Васојевиће, док је део рудничке војске, Ужичане, Драгачевце и Старовлашане оставио на подручју Нове Вароши—да одржавају ред и пазе на босанско-херцеговачке Турке, како би Карађорђе имао сигурно залеђе при нападу на Нови Пазар, који се предао устаницима. На овај начин извршена је успешна експлоатација победе на Суводолу. О боју на Суводолу сачувана је легенда — да је некакав Турчин изашао на мегдан Милићу Дринчићу. Кад су се примакли близу један другом, препознали су се: супарник је био потурчењак из Васојевића.

Пораз на Чегру, до кога је дошло 31. маја 1809, приморао је Карађорђа да напусти Санџак и да преко Новог Пазара пожури на угрожени део фронта. Био је принуђен да мобилише „све што може да носи оружје за одбрану отаџине“,⁵⁵ али и да се обрати за помоћ Русији, која би, слањем војске преко Дунава, растеретила Србију од притиска Турака „који су нагннули са свих страна на Србију“.⁵⁶ Уследила је противофанзива, па су у јуну и јулу вођене жестоке борбе на Морави, Делиграду и на линији Нови Пазар — Санџак — Дрина. Милан Обреновић, командант овог дела фронта, налазио се средином јуна на Јавору, према Сјеници и Новој Вароши, држећи положај све до Раче на Дрини. После пораза на Чегру, Карађорђе је наредио Милану Обреновићу и Антонију Пљакићу да се на свом делу фронта за неко време ограниче на одбрану. Али, турска противофанзива довела је 13. јула до боја на Кукутници — између Чиготе

и Муртенице. По М. Ђ. Милићевићу, 15.000 Турака под командом Сулејман-паше дочекали су на Кукутници Милош Обреновић, Милић Дринчић, Лазар Мутап, Јован Мићић, Максим Рашковић и Новачић из Горачића са Драгачевцима, који су Турцима нанели страховит пораз. После овог боја на Златибору је остао Милош Обреновић, а Милан Обреновић се, са око 2.000 Рудничана, већ 19. августа по новом календару придружио Карађорђу на Јасици, одакле заједно дођу ближе Ђуприји. Рудничани су направили шанац на Црном врху, на месту званом Табориште, где су вероватно заједно са Карађорђем разбили око 12.000 крцалија Алије Гушанца, који су из Јагодине кренули ка Крагујевцу. У овој борби истакли су се Танаско Рајић и Јован Курсула, а учествовали су Милић Дринчић и Арсеније Лома. Победа на Таборишту била је од огромног значаја, јер је после пораза на Чегру турска офанзива левом и десном обалом Мораве ка Београду коначно заустављена. У томе су велики допринос дали Рудничани, па и Милић Дринчић. Активност устаника рудничке нахије није овим престала. Има вести да су Лазар Мутап и Милан Обреновић прешли са 2.000 пешака 10. септембра ноћу преко Мораве и напали одељење Арнаута у Чапику код Крушевца. Арнаути су се разбежали мислећи да је на њих кренула цела српска војска. Овде се свакако могао и морао налазити и Милић Дринчић. У исто време, због упада руске војске у Бугарску у септембру 1809, Хуршид-паша напушта Ђуприју и Делиград, а у октобру Пожаревац. После тога устаничка војска вратила се кућама. Може се рећи да се тада и Милић Дринчић нашао у Теочину, где се, по Карађорђевог распису од 30. децембра 1809, упућеном старешинама, међу којима се помињу и буљубаше, бавио прикупљањем пореза за војне потребе, трговином са Аустријом, извршењем казних мера за разне преступе, уз напомену да је Милош Обреновић био овлашћен да пресуђује. Ово је и година расанка Милића Дринчића од свог претпостављеног у свим протеклим устаничким годинама и догађајима, од Милана Обреновића. Сво стога, јер је крајем новембра 1809. Милан Обреновић постављен за српског посланика у Главном стану руске војске у Влашкој, коју је функцију успешно обављао све до своје смрти 16. децембра 1810. Тиме је престала руководећа улога над рудничком војском, па и над Милићем Дринчићем. Наместо Милана, свој војнички положај учврстио је његов полубрат Милош Обреновић.

Све до септембра 1810. године није било већих бојева устаника са Турцима. Срби су чували границе, на којима је долазило до повремених сукоба. Али, у септембру и октобру 1810. дошло је до боја

на Варварину и Лозници. У боју на Варварину, 6. септембра, Карађорђе је командовао устаничком војском, у којој се налазио и Милан Обреновић. Да ли је Милић Дринчић био учесник у овом боју, тешко је тврдити. Извесно је да се није налазио уз Милоша Обреновића на Златибору. Појава, пак, Милана Обреновића у боју на Варварину тешко је замислива без учешћа његових Рудничана, па и Милића Дринчића. Нејасноћу око учешћа Дринчића у боју на Варварину отклања запис мрчајевачког пароха Стефана Продановића из 1869. поводом смрти Станка Ковачевића из Доње Горевнице код Чачка, учесника у првом и другом српском устанку. У овом запису наведен је податак да поменути Ковачевић „као војник у време преласка Руса у Србију са војводом Дринчићем био је на Дунаву где је Русе дочекао“.⁵⁷ Пошто су Руси дошли у Србију још и у јуну 1807, а Дринчић се све до краја јуна те године борио за ослобођење Ужица, овај запис о његовом дочекивању Руса на Дунаву може се једино одредити у 1810. годину. После победе на Варварину, Карађорђе је кренуо на Дрину, мобилишући успут нове борце. Једно је сигурно: у боју на Тичару код Лознице, 5. и 6. октобра 1810. године, учествовали су и Рудничани под командом Лазара Мутапа, међу којима се налазио и Милић Дринчић. Другог дана боја развила се двочасовна борба прса у прса голим сабљама („жешћега боја никад није било“)⁵⁸ у којој Срби победе, али многе српске војводе, капетани и буљубаше буду рањени, међу којима и командант рудничке војске Лазар Мутап, што указује на пуно ангажовање Рудничана у овом боју. Произилази из овога, да је Дринчић у току 1810. године учествовао у бојевима на Варварину и Лозници и да га је 1811. затекла у Теочину.

ВОЈВОДА ПОДГОРСКИ

У првим годинама устанка постојало је јединство међу устаничким вођама, које је, према писању Константина Ненадовића,⁵⁹ трајало до јуна 1806. када је у Србију стигао митрополит Леонтије, Грк, који почне завађати војводе са Карађорђем. Када су му се као руски изасланици придружили Родофинкину (1807) и Недоби (1808), наступили су сукоби између војних старешина, односно Карађорђевих присталица и удружене опозиције. Они су дошли до изражаја у току 1809. и 1810. и дали су неповољне резултате (као што је пораз на Чегру). Отуда је питање јединства власти разматрано на скупштини устаничких старешина, одржаној 20. и 22. јануара 1811. у Београду. Карађорђе је успео да умањи улогу Совјета и скупштине војних ста-

решина и да пространа војводства својих противника раздели на кнежине, на чије је чело постављао нове војводе и капетане. Све новоизабране војводе по правима и обавезама изједначене су са великим војводама и непосредно повезане са Карађорђем и попечитељствима, која су се састојала из шест ресора, од којих су примали наређења, добијали задатке и остало. У Србији за време првог устанка помиње се 156 војвода... „само као штур помен, а иза сваког је толико снатрења и крви, изгарања и борбе без узмака“.⁶⁰ По Вуку Караџићу, у рудничкој, пожешкој и ужичкој нахији постављено је „нових војвода може бити и десет“. Међу њима и Милић Дринчић из Теочина. Именовање нових војвода у Рудничкој нахији олакшано је смрћу Милана Обреновића у децембру 1810. Карађорђе је нове војводе именовао и стога да ослаби утицај великих војвода, који су господарили над више нахија и као такви супротстављали му се, а „с друге стране трудећи се да привуче к себи најслабије војводе да би их у случају потребе употребио против најјачих.“⁶² На поменутој скупштини су новоизабране војводе и остале војне старешине положили заклетву Карађорђу и Совјету. Дринчић је том приликом добио диплому о постављењу за подгорског војводу (са списком села над којима има власт), уз указивање обавезе према Карађорђу и Совјету, и обавезу сарадње са војводама из суседства. Имао је и обавезу да се за сва упутства за рад обраћа Совјету, тј. попечитељу војних и унутрашњих дела, и Карађорђу и да више ничију власт не признаје. Карађорђе је, додељујући Дринчићу војводску диплому, истакао његове заслуге у борбама 1809. године. На овај начин истакнут је Дринчићев допринос јачању централне устаничке власти, што је било од великог значаја за државност устаничке Србије. Када је 1811. године Милошу Обреновићу суђено за заверу против Карађорђа, одузета му је власт над пожешком, ужичком и већим делом рудничке нахије. Због тога је у расподели ове последње Милош добио само Брусницу и околна села, а остали део Карађорђе је поделио Лазару Мутапу, Милићу Дринчићу, Арсенију Ломи и Јовану Курсули. Када је 1. јуна 1811. године Милош Обреновић постављен за „главног командира“ рудничке, ужичке, пожешке и старовлашке нахије, као и драгачевске војске, истог дана послате су заповести свим војводама ових нахија и Драгачева, па и Дринчићу, да се имају покорити. На овај начин Милош је постао непосредни Милићев старешина, преко кога се могла одржавати веза Дринчића са Карађорђем и Совјетом.

Као војвода Дринчић је обавезан да у свом војводству подиже мензулане, да у сваком селу поставља кнеза и сарађује са сеоским

кметовима. Поред сакупљања пореза и судске функције, имао је обавезу да јавља Сенату и Карађорђу „за зло и за добро“⁶³ на својој територији. Тако је Дринчић у току 1811. и 1812. године убирао десетак у сваком селу, организовао поштанску службу, пратио и обелодањивао све догађаје у подгорској кнежини. Хватао је и кажњавао војне бегунце, старао се о џебани и њеном коришћењу, убирао свадбарину, обезбеђивао предају ћумура и дрва и извршавао остале послове и налоге.

У 1811. није било већих сукоба са Турцима, изузев према Нишу и Видину. Ипак, крајем године дошло је до окршаја на дринском фронту, где је Милош Обреновић са војском из нахије која су биле под његовим војним заповедништвом водио борбу, 1. новембра 1811, на Баурићу. Четири дана доцније удружене су Милошева војска и одреди Луке Лазаревића и проте Матеје Ненадовића, ради заједничког напада на Турке. Да је Милош испунио своју обавезу, говори податак да 14. новембра „јесте остао са својом армадом под Баурићем у мисли да се Турци не би натраг вратили.“⁶⁴ Поред тога, Милош Обреновић се са Рудничанима у току 1811. године три пута успешно супротстављао насртајима турског паше из Албаније на Милошеву територију. Поименице Дринчић се не помиње у овим сукобима, мада је у њима вероватно учествовао.

У току 1812. Русија је водила велики рат са Наполеоном, а на српском фронту владало је затишје. У таквим условима Дринчић је наставио да врши своју војводску дужност. Неангажован у војним пословима, прикупљао је порез, дрва, ћумур, сено, стоку и остало што затраже Совјет и Карађорђе. У исто време сарађивао је са Магистратом рудничке нахије, уз немешање у судске послове. Али, био је дужан и да хвата кривце и предаје их суду. Бројна су документа⁶⁵ о умешаности Дринчића у имовинске спорове између староседелаца и досељеника, којих је, по свој прилици, било доста у то време. Изгледа да је Дринчић у тим споровима био на страни староседелаца.

Пошто је (16/28. маја 1812) закључен мир између Русије и Турске у Букурешту, Карађорђе је, тим поводом, сазвао Народну скупштину, која је одржана 15/27. августа 1812. у Враћевшници. Позвао је све војводе, капетане и буљукбаше, извесно — и Дринчића. На овој скупштини руски изасланик, гроф Ивелић, упознао је српске војне старешине са садржајем Букурештанског мира и његове VII тачке, која се односила на уређење српско-турских односа.

Захваљујући бројности извора, постоји доста података о учешћу Дринчића у устаничким збивањима у 1813. години.

Очекујући појачана непријатељства у 1813. години, Карађорђе је већ 20. јануара упутио писма Милошу Обреновићу, Мутапу, Дринчићу и Ломи са налогом да у року од пет дана пошаљу „момке за капларе у Чачак“,⁶⁶ ради обуке од стране капетана Ђурковића. Милош Обреновић и Лазар Мутап, требало је да упуте по 50, а Дринчић и Лома по 20 момака. Почетком 1813. Карађорђе је сазвао скупштину свих војвода у Крагујевцу, на којој је објавио одредбе Букурештанског мира о обавези покорвања Србије Турцима, предаји оружја и градова и враћању у положај раје. На овој скупштини све војводе, па и Дринчић, положиле су рачуне за свој рад. Вођена је расправа о одредбама Букурештанског мира и о припремама за одбрану од очекиваног турског напада на Србију. Дринчић се налазио у својој кнежини и вршио поменуте припреме. Управљао је на својој територији, сакупљао десетак и трошио га на издржавање својих момака, топџија и добошара, на обучавање устаничких бораца „војеном занату“. У априлу су појачане припреме за одбрану земље. Карађорђе је 2. априла 1813. обавестио војводе да са војском буду спремне да одговоре на напад Турака. То је подразумевало спремност војвода да станозништво и стоку склоне у збегове, а војску држе на окупу и обуци. Истог дана јављено је Дринчићу „да војску скупи сада и идушћчи понеделник и уторник и да му буде војска у гомили и на ексециру до друге наше заповести.“⁶⁷ Крајем априла су војводе, међу њима и Дринчић, обавештене да део војске задрже на обуци, а део пусте кућама на десетак дана ради обављања неопходних послова на својим имањима. Из писма од 7. маја 1813. види се да Карађорђе враћа топџије, који су били на обуци у Тополи, са напоменом да ће новим писмом затражити од Дринчића да му их поново стави на располагање. Карађорђе се писмом од 12. маја 1813. обратио Арсенију Ломи и, нарочито, Милићу Дринчићу, коме је упутио налог — „бунташе који су из апса побегли Павла Цукића и Молера побити, главе да им к нама пошаље.“⁶⁸ Ако би се Цукић и Молер појавили у Дринчићевој кнежини, „пак би живи изишли, онда ће својом главом за њи платити.“⁶⁹ Од краја маја Дринчић је имао обавезу да борце своје кнежине обучава, а топџије да шаље у Тополу. Поред тога, у Карађорђевом писму од 4. јула 1813. Дринчићу је наложено да обавести своје људство „да сваки себи заире спреми и по једне опанке и кошуље и топовске волове,⁷⁰ да тако Дринчићева

војска буде спремна да на Карађорђеву заповест одмах крене куд јој се заповеди, ради чега треба да буде „на скупу и у гомили.“⁷¹

Приближавање дана напада Турака на Србију приморало је Карађорђа да изда Прокламацију о одбрани домовине. По Константину Ненадовићу,⁷² ова прокламација издата је 21. јуна/3. јула 1813.⁷³ Карађорђе је позвао у свакој нахији „сав народ српски да ступи у народну свету војну“⁷⁴ против Турака. Он је 5. јула послао Прокламацију и Дринчићу захтевајући да са њом упозна народ своје кнежине (мада постоји податак да је Прокламација послата и Милошу Обреновићу и „прочима онога краја војводама и да знају да је војна,“⁷⁵ што укључује и Милића Дринчића).

Карађорђевим писмом од 8. јула Дринчић се упућује „да иде са његовом војском и да се састави са кнез Симом и онамо на Дрини да војује.“⁷⁶ Карађорђе је 3. августа обавестио Дринчића да, како прими писмо, „онога часа . . . искупи све људе његове, који су му се са војске повратили и да са њима незадржно да иде на назначено место,“⁷⁷ с тим да сакупи онолико војника колико му је назначено, јер је Карађорђе упознат да у Дринчићевој војсци има само 200 људи, а да су се остали вратили кућама. Изгледа да је Дринчић имао потешкоћа у мобилизацији људства своје кнежине у лето 1813. На то упућује и Карађорђево писмо од 2/14. августа са налогом да Дринчић „све људе до последњег човека под командом његовом на војску истера“⁷⁸ и да војску држи на окупу, јер му пола војске није изишло на границу на Дрини, затим да их Дринчић одмах скупи и на границу изведе. У исто време Карађорђе Дринчића обавезује да хране за војском мора довољно да шаље — „да људи не гладују и са војске од глади да не бегају.“⁷⁹ Из свега овога намеће се закључак да се Дринчић налазио у својој кнежини ради извршења мобилизације људства и да се међу последњим прикључио свом одреду на Дрини. Муке Дринчићеве око мобилизације нису биле мале. На то указује и Карађорђева претња — „да код кога војводе војску подпуно не нађемо, онај ће сваки за такве животом платити.“⁸⁰

Све ове припреме, у којима је учествовао Дринчић, трајале су на основу плана о начину вођења рата са Турцима, који је, на предлог Карађорђев, израђен на саветовању у Јагодини 9. априла 1813. Очекујући напад са три стране, Карађорђе је расподелио војску тако да је на Делиград поставио 18.000 бораца под командом Младена Миловановића; на Дрину, где је било људство рудничке војске (и Дринчић), поставио је 16.500 бораца под командом Симе Марковића; Хајдук Вељко имао је на Крајини 7.000 људи, а Антоније Пљакић нала-

зио се под Карановцем са 10.000 бораца (главна резерва). Када су од 11. до 17. јула 1813. свим војводама послата наређења у којима су назначени команданти сва три фронта, као и под чијом ће се командом налазити, Дринчић је обавештен да се „има ставити“ под команду кнеза Симе Марковића. Вероватно после 17. јула Дринчић је имао да заврши мобилизацију свог људства и да га пошаље на Дрину. Ово тим пре што су борбе на дринском фронту почеле у јулу 1813.

На основу ставова са саветовања у Јагодини, Карађорђе и Совјет поставили су 6/18. јуна Милоша Обреновића за главног заповедника границе од Моравице до Раче на Дрини, с тим да стави под своју команду одређене војводе и старешине. Милош је тог дана добио од Карађорђа заповест, да како је прими — „онај час пође на границу“⁸¹ и да „тако исто поручите Милићу Дринчићу да војску скупи и за вама дође на границу, кад и Ваша војска пође.“⁸² Ова заповест обустављена је Карађорђевим писмом Милошу од 10/22. јуна 1813, у коме је Милош обавештен да су Карађорђе и Совјет „писали и војводи Милићу Дринчићу да и он буде сасвим азуран и готов и војска да му се за сада у логору гдигод у кнежини налази.“⁸³ Уз ово писмо, послат је Милошу и план, у коме је предвиђено колико је сваки војвода, па и Милић Дринчић, на Милошев захтев морати да доведе војнике. Писмо садржи податке о Дринчићу и његовој обавези да, на Милошев позив, доведе свој одред и стави се Милошу на располагање. Могућно је да је у јулу Карађорђе издвојио Милића Дринчића и послао га кнезу Сими Марковићу, о чему је већ речено.

Напад Турака на Србију из сва три правца требало је да почне 28. јула 1813. У том времену отпочеле су и борбе на дринском фронту, на коме је турска, босанска војска, бројала око 50.000 људи. Како су Турци у офанзиви на Дрини усредсредили свој напад на Љешницу, Лозницу, Бадовинце и Засавицу, то је у овим борбама учествовао Милић Дринчић, а такође и Милош Обреновић, који је, по Карађорђевој наредби оставио обезбеђење на Златибору и са целом својом војском која је бројала 2.000 људи дошао у Јадар, где се неко време борио против Турака помажући устаницима опкољеним у Љешници, Лозници и Бадовинцима. Доцније, по новом наређењу, Милош је са својим Рудничанима, па и Дринчићем, отишао да брани положај на Засавици.

После упорне борбе на Љешници и шестонедељних окршаја на Лозници, које су заузели, Турци су се поделили у две колоне, од којих се једна кретала ка Шапцу, а друга се спуштала низ Дрину, ка Пресеци и Засавици. Вероватно под овим околностима, Карађорђе

и Сима Марковић вршили су прегруписавање устаничке војске на дринском фронту, којом приликом је највероватније Дринчић враћен у састав рудничке војске под командом Милоша Обреновића. Могућно је да је Милошев одред од 2.000 бораца послат као помоћ проти Матеји Ненадовићу. Иако је Милош био једини војвода који је следио Карађорђево упутство о избегавању борбе у утврђењима, кретање јаке турске војске низ Дрину приморало га је на утврђивање положаја на Засавици подизањем шанца на Равњу. Поред овог шанца утврђен је и положај на Пресеци. Тако се у шанчевима на Пресеци и Засавици налазило 3.000 устаника под командом Милоша Обреновића и Стојана Чупића. Турска војска, која је извршила напад на поменуте положаје, бројала је 15.000 људи. Она је почетком септембра стигла пред шанац на Засавици, где се налазио Милош Обреновић са 2.000 Рудничана. Борбе на Засавици биле су жестоке и кржаве. Турци су непрестано јуришали 17 дана, тако да „најпосле Срби нису могли ни сести ни лећи, него су једнако уз шанац морали стајати и Турке бити.“⁸⁴ Уследио је „задњи покушај отпора српских устаника и уједно најкрвавије битке у I устанку.“⁸⁵ Устаници, међу њима претежно Рудничани, нису могли да одбране фронт на Засавици, па „после 17. дневног јуначког крвавог дневног и ноћног боја, због неспавања, умора и оскудице у џебани, у бекство се низ кључ обале савске и засавичке обрете.“⁸⁶ Може се рећи да се на Засавици одиграо такав бој између Рудничана и Турака да је то место постало „српска касапница иако су турски губици били већи од српских.“⁸⁷ Тако су у борбама на Равњу, у куту званом Засавица, Рудничани држали шанац 17 дана борећи се херојски. Много је бораца и јунака изгинуло, а оно људства што се извукло, повлачило се равницом, трпећи потеру и слушајући „халакање Турака.“⁸⁸ Доста устаника подавило се у баруштинама, а многи су се спасли препливавањем воде само са јатаганом у зубима. Из овог пакла успели су да се извуку Милош Обреновић и његове војводе из рудничке нахије; међу њима и Дринчић. Још се може рећи да су, сем бранилаца Делиграда, последњи јак отпор Турцима пре освајања Београда и Србије пружили Рудничани на Засавици. Борба се пренела у рејон Шапца, одакле су се преживели Рудничани, који нису напустили Србију, у мањим групама враћали кућама.

Одбивши да крајем септембра пређе у Аустрију, Милош Обреновић се вратио у Брусницу. Склонивши породицу у манастир Никоље под Кабларом, он оде у Ужице да се тамо бори. Пошто се на Сави нашао само са двојицом устаника, поставља се питање: са

каквим се то одредом Милош затворио у Ужице, са намером да ову варош брани од Турака? Пошто су се војводе рудничке нахије такође вратиле са Засавице, Милош је могао, вероватно уз њихово учешће, да крене ка Ужицу. Али, због оскудице у храни и муницији, одбрана Ужица завршила је неуспехом. Ово тим пре што су се крајем септембра и у току већег дела октобра устаници прикривали испред страшног терора, паљења и убијања, који су, као крвав траг, пратили надирање Турака кроз Србију. Из ових разлога, када се Дринчић вратио у Подгорску кнежину, затекао је у њој тешко стање. Народ, захваћен паником, бежао је на све стране тражећи спас „по гудурама рудничких планина.“⁸⁹ И док се народ рудничке нахије делимично предавао Турцима, „неколико војвода и капетана што се још није било предало, прсло по шуми куд који, горе се боји народа но Турака.“⁹⁰ Међу овима налазио се и Милић Дринчић, који се скривао све до краја октобра 1813. Страшан терор натерао је устаничке старешине које су остале у Србији (Милош Обреновић, Антоније Пљачкић, Лазар Мутап, Милић Дринчић, Арсеније Лома, Хаџи-Продан Глигоријевић и други) да се испред турског покоља склоне у збегове. Али, пораз Наполеонове војске код Лајпцига крајем октобра 1813. приморао је Турке да, уместо терора, што пре мирнијим средствима реше прилике у Србији. Из тих разлога Рушит-паша позвао је Србе — устанике да се могу слободно предавати. Овом се позиву најпре одазвао Аврам Лукић, совјетник, који се у Београду предао команданту турске коњице Али-аги Серчесми, што је убрзо учинио у Такову и Милош Обреновић, кога Али-ага Серчесма постави за башкнеза рудничке нахије. Милош је приволео на предају Турцима додашње војводе у поменутој нахији: Лазара Мутапа, Милића Дринчића и Арсенија Лому. Нешто доцније предао се и Хаџи-Продан, који дође у Чачак. Овим је завршено учешће Милића Дринчића у првом српском устанку.

Да се о Дринчићу као устанику и војводи знало и у Аустрији, види се из списка српских старешина који су последњих година првог устанка обављали државне послове, а који списак је у Беч послала аустријска војна команда из Земуна 2. децембра 1813. (у рудничком сресу помињу се Милош Обреновић, као командант, и Милић Дринчић, као војвода).

Пошто је Србија умирена, почетком новембра 1813. повукла се турска интервенционистичка војска из ње. Носилац турске власти у Србији постао је Сулејман-паша Скопљак.

По угушењу првог српског устанка настали су тешки дани за српски народ. Турска освета спровођена је насиљем и терором. Отуда је на састанку Милоша Обреновића са виђенијим старешинама, 8. августа 1814, договорено да се Срби преко Петра Молера и проте Матеје Ненадовића обрате Аустрији за помоћ, с тим да у поменутом писму изнесу тешко стање у Србији. У име народа рудничког краја писмо су потписали Милош Обреновић, Лазар Мутап (као војвода чачански), Арсеније Лома и Милић Дринчић. Додуше, на једном ранијем састанку, одржаном у манастиру Благовештењу, не помиње се име Милића Дринчића, што не мора значити да он није био учесник на том састанку.

ХАЦИ-ПРОДАНОВА БУНА

Када је, у јесен 1814. године, избила Хаџи-Проданова buna, ниједан виђенији учесник у првом српском устанку, осим неколицине из крагујевачке нахије, није се придружио бунцијама. Кнез Милош наговарао је Хаџи-Продана да распусти људе и бежи у Аустрију, па се видело да buna неће успети. Из тврдње да је „већина српских првака мислила као и велики кнез руднички“,⁹¹ може се претпоставити да ни Милић Дринчић није имао другачији став. За Арсенија Лому зна се да је помагао кнезу Милошу у гушењу Хаџи-Проданове буне. Милош је имао око 2.000 људи, са којима је, заједно са Ашин-бегом рудничким, гушио буну. Оволики број људи морао би подразумевати учешће и Ломе, Мутапа и Дринчића у томе, поготову што је кнез Милош био њихов непосредни старешина. Тако је кнез Милош, са својим кметовима, пандурима и „одабраним људима“, пошао у Чачак, а одатле на Небош планину (део планине Јелице) против Хаџи-Проданових побуњеника. У овом одреду могао се налазити и Дринчић, као један од виђенијих људи рудничке нахије, тим пре ако се зна да се једино Мутап није слагао са Милошевим ставом о Хаџи-Продановој буни. Ипак, збуњује податак да се, уз имена Милоша, Ломе и Ђор Зука, не помињу ни Мутап ни Дринчић и што се у хватању устаника у Драгачеву помиње једино Лома.

У ДРУГОМ СРПСКОМ УСТАНКУ

Угушењем Хаџи-Проданове буне није уништен ослободилачки покрет српског народа у београдском пашалуку. Како се положај народа после буне знатно погоршао, већ крајем 1814. и почетком 1815.

године вршене су тајне припреме за нови устанак. Јер, стање у Србији било је такво да су се многе војводе, међу којима и Дринчић, криле и клониле од Турака — данима и недељама нису долазиле кућама. Пошто је Милош боравио у Београду, одржана су, у његовом одсуству, два састанка знатнијих устаничких старешина: у Рудовцима 2/14. фебруара и Вреоцима 5. марта 1815. Михаило Гавриловић⁹² на састанку у Рудовцима помиње из рудничке нахије само Лому, коме се у Вреоцима придружују Мутап и Дринчић. И В. Стојанчевић⁹³ не помиње Дринчића као учесника на састанку у Рудовцима, чиме се одбацују наводи да је у првим месецима 1815. он „био свуд с онима који су спремали нови устанак на Турке.“⁹⁴ У Рудовцима је договорено да устанак почне „чим пролеће дође“,⁹⁵ тј. Цветне недеље. Сазнавши за састанак у Рудовцима, Сулејман-паша Скопљак затражао је од кнеза Милоша да му, поред других људи, у Београд посебно доведе војводе Мутапа, Лому, Дринчића, Ђоку Протића из Гуче, кнеза Аврама Лукића, попа Николу Костића из Мрсаћа и друге. Али, ни један од ових, предосећајући шта им се спрема, није отишао у Београд. Да су били у праву, показало је убиство Станоја Главаша.

Када се, 12. марта 1815, кнез Милош извукао из Београда и дошао у Црнућу, ту је затекао Симу Паштрмца, доцније названог Амица, Благоја из Кнића, Мутапа и своју браћу Јована и Јеврема. Прва тројица били су на страни Хаџи-Проданове буне, па су се у Црнући склањали од Турака. По доласку Милош „зовне ту и друге бивше“,⁹⁷ „остале главније људе, које задржи око његовог дома“. Има наврда⁹⁸ да је кнез Милош, када је изишао из Београда, најпре себи позвао Лазара Мутапа, а не да га је затекао у Црнући, и „чим је Мутап дошао у Црнућу он и Милош позвали су Лому, Дринчића, Јована Добрачу, Топаловића и више ваљани Срба“,⁹⁹ који су прихватили план о устанку. Жујовић је један од ретких који Дринчићево присуство у Црнући поименице наводи. Може се рећи да се у оним нахијама (рудничка, крагујевачка и пожешка) у којима је турски терор после гушења Хаџи-Проданове буне био најжешћи, највише радило на припремању устанка. Тако су се виђенији људи из крагујевачке и рудничке нахије, међу њима и Дринчић, окупљали око кнез Милошове куће у Црнући, где су дању радили као сељаци, а по ноћи се састајали и ширили идеју устанка. Доласком у Црнућу, кнез Милош је преузео да руководи даљим припремама за устанак. Тако је одлучено да се скупља новац за куповину џебане и других потреба. У том циљу сакупљан је новац у рудничкој нахији, што је у подгорској кнежини требало да чини Дринчић. Кнез Милош је

искористио традиционални велики сабор у Такову, на Цвети, 11. априла 1815. године, за договор о дизању устанка. Да се Турци не би досетили, учесници договора долазили су породично. Тако се нашао, тог дана, у Такову, и Милић Дринчић са породицом, као и његов рођак Добрица Весковић из Теочина. Милош је већ 10. априла из разговора са људима знао да је народ расположен за устанак. Одлука о подизању устанка тада је и донета. Тога дана кнез Милош је издао наређење Арсенију Ломи да нападне Рудник, а „Милићу Дринчићу рече другу чету да сакупи и одма к Чачку поћи, камо ће и он са другом војском dospети или ће брата Јована послати.“¹⁰⁰ Тако је 11. априла Дринчић отишао у своју кнежину да сакупља чету којом ће напасти Чачак, а кнез Милош је кренуо у Црнућу. Милићевић наводи да је у Такову, на Цвети, 11. априла 1815. Милош заповедио Дринчићу да скупим „што више људи из своје кнежине и примакне се Чачку“. Ово не искључује чињеницу да је Милош на Цвети послао свога брата Јована и Лазара Мутапа „да сакупљају војску око Мораве и у Драгачеву и да опседну Чачак“,¹⁰¹ где им се доцније придружио и Дринчић.

Како се види, Дринчић је био веома активно укључен и у припреме и подизање другог српског устанка.

Када је, у априлу 1815, избио устанак, Сулејман-паша Скопљак послао је Имшир-пашу са војском да преко београдске и рудничке нахије што пре дође у Чачак и угуши буну у зачетку. Не успевши да са Качерцима задржи Турке, Милош падне у очајање. Напустивши Љубић, дође у Брусницу. Са свих страна стизала су му обавештења да су устаници прсли куд који. У том тешком тренутку, када је наговарао супругу Љубицу да се са децом склони у Аустрију или Црну Гору, дође му у Брусницу Милић Дринчић са својим 200 људи а одмах за њим и Јован Димитријевић Добрача са 500 Грузана. Милоша су Дринчић и Добрача охрабрили, па су заједно, вероватно 24. априла, кренули за Имшир-пашом ка Чачку. Тако су стигли на Љубић. Када је Имшир-паша, 24. априла, ушао у Чачак, Милош, Грузани и Таковци са Дринчићем стигли су на Љубић. Не види се да ли је Дринчић дошао кнезу Милошу у Брусницу са Љубића или не, јер има навода¹⁰² да је Милош поново сакупио војнике из црногорског среза под командом Дринчића и да је са Дринчићем пошао за Турцима ка Чачку. Тако су се кнез Милош и Дринчић нашли на Љубићу, где су им се придружили Милован Ломић са Качерцима и Јован Добрача са Грузанима. По Михаилу Гавриловићу,¹⁰³ Милош и Дринчић заступали су на Љубићу Јована Обреновића и Лазара Мутапа, што, кад се

зна да је Мутап 24. априла смртно рањен, може навести на закључак да су кнез Милош и Дринчић морали раније овде да стигну. По Сими Милутиновићу, Дринчић је био са Мутапом и Јованом Обреновићем стално на Љубићу,¹⁰⁴ одакле је отишао у своју кнежину да сакупља нове људе и стави се на располагање Милошу у Брусници. Дошавши на Љубић, кнез Милош и Дринчић затекли су празан шанец, јер је Мутап био рањен, а Јован Обреновић се повукао у шуму. Због тога је започело још боље утврђивање шанца на Љубићу. Да се то показало оправданим, потврдио је напад Турака из Чачка, извршен 25. априла 1815. На Љубићу су се одиграли крвави и славни бојеви у склопу битке за Чачак, у којима је учествовао и Дринчић са својим борцима. У овим борбама „слабо наоружан српски народ, који је пре годину и нешто више дана пропао у једном устанку, сада је тукао везирове војске једну за другом.“¹⁰⁵ Притом, поред народног морала као неисцрпне снаге, устанике су предводиле „искусне старешине, опробани борци из првог устанка . . . међу којима и Милић Дринчић“.¹⁰⁶ Бој на Љубићу, који се одиграо 25. априла, претворио се у жесток окршај, који се завршио протеривањем Турака. Турци су до почетка маја „још неколико пута прелазили преко Мораве и ударали на Србе, но Срби се утврде . . . и тако су Турке свагда добро узбијали и преко Мораве прегонили.“¹⁰⁷

Када је, почетком маја, кнез Милош одлучио да привремено напусти Љубић ради оживљавања устанка у ваљевској и београдској нахији, изласка на Саву ради набавке оружја и џебане и обезбеђивања подршке Аустрије, морао је најпре да заустави поход ваљевских Турака, који су журили чачанским Турцима у помоћ. Кнез Милош је послао Милића Дринчића у сусрет овој групи Турака. До боја је дошло у Дружетићима, где је Дринчић, заједно са Јованом Мићићем и неких хајдучким харамбашама, потукао ваљевске Турке и натерао их на бекство натраг. Тек тада је Милош, оставивши команду на Љубићу брату Јовану, Дринчићу и Јовану Добрачи, могао да са Николом Милићевићем Луњевицом крене на север. Знајући за слабу наоружаност устаника и њихову малобројност, кнез Милош је наредио поменутиим старешинама да избегавају одсудне битке на Љубићу док се он врати. (Али „закаже брату Јовану и другим старешинама да се чврсто држе у том шанцу“).¹⁰⁸

Обавивши са успехом постављене задатке, кнез Милош се са новом војском и два топа вратио 20. маја на Љубић, где устаници Николе Луњевице и Павла Цукића направе нов шанец. За време Милошева одсуства Јован Обреновић „с војводом рудничке Црне

Горе Милићем Дринчићем и неколико стотина Срба у неколему али приутврђеному шанчићу¹⁰⁹ остану на Љубићу. Али, због све већег окупљања Турака у Чачку, Јован Обреновић и Дринчић, у страху да буду опкољени, привремено напусте Љубић, што су Турци искористили за пљачку, робљење по драгачевским селима и уништење збега у Овчару и за упад у Коњевиће ради прибављања хране. Ипак, сталним покретима и премештањем устаничке војске, изазван је страх код Турака, који више нису напуштали Чачак. Доласком Милоша на Љубић извршен је нов распоред устаничке војске. У том распореду Рудничани су се сместили уз обалу Мораве, у дубоко направљен ров са грудобранима. Нешто ниже од њих били су, у новом шанцу, Грузжани, а штаб фронта, са кнезом Милошем, налазио се на Сувом брегу. Као што се види, устаници су се после 20. маја 1815, тј. од повратка кнез Милоша на Љубић, спустили у равницу крај Мораве, а међу Рудничанима ту се нашао и Дринчић. У боју 25. маја 1815. Турци, не успевши да овладају Добрачиним шанцем, зађу Рудничанима и Ваљевцима с леђа и нападну их у поменутих рововима. У опису боја на Љубићу Младен Жујовић¹¹⁰ наводи да се кнез Милош налазио са коњицом у Трбушанима очекујући главни турски напад са те стране. Стога је Милош закаснио да помогне, па су Турци освојили шанцац у коме су се налазили Јован Обреновић, Милић Дринчић и Милован Ломић. Изненађени, Рудничани су принуђени на повлачење, које се претворило у бекство. Има података¹¹² да је Дринчић у време пораза и расула у страшној бици, у којој су Турци вршили гоњење и сечу устаника, сачувао присуство духа и храбрио борце да не беже. Али, како је у овом боју страдало и много Турака, на челу са Имшир-пашом, као и због окупљања устаника на Љубићу и претње глађу, Турци су, уместо експлоатације победе, одлучили се да беже из Чачка. До бекства је дошло 29. маја. Пут их је водио преко Јелице и Драгачева, а намера им је била да „преко Јелице умакну у Босну или Арнаутску“.¹¹² Кнез Милош, обавештен о бекству Турака, „призове све старешине“.¹¹³ што значи и Милића Дринчића, и са њима и устаничком војском са Љубића, крене за Турцима. До борбе је дошло у Ртарима, у Драгачеву. Турци су тако разбијени да су у страховитом нереду бежали ка Сјеници. Да је и Дринчић учествовао у боју у Ртарима, говори податак да Турке у Ртарима „пристиже србски господар са свом својом војском“.¹¹⁴ После овог боја и гоњења Турака до села Краварице, кнез Милош, Дринчић и устаници вратили су се у ослобођени Чачак.

После победе на Чачку, пресудне за исход устанка, кнез Милош пређе у Брусницу, где распусти војску да се одмори и припреми за нове борбе, а он оде у Црнућу. Но, за Дринчића није било предаха, ни одмора. Наиме, кнез Милош је послао из Чачка свог брата Јована са око 1.000 људи да мотри на Ужице — како Турци не би излазили из града и харали по нахији. По Константину Ненадовићу,¹¹⁵ Милош је из Чачка послао на Ужице војводу Дринчића са 2.000 бораца и са братом Јованом и Јованом Мићићем „те да ужичку и соколску нахију одметну и Ужице опседну“.¹¹⁶ На овај начин истиче се Дринчићева руководећа улога, мада преовладавају подаци о одреду од само 1.000 људи, који су са Јованом Обреновићем и Дринчићем попалили неколико кућа, Турке у Ужице сатерали, а устаници подигли шанац на Крушчици изнад града.

Сакупивши војску, међу којом и нешто Рудничана, кнез Милош је кренуо у ослобађање Шумадије и источне Србије. Тако је у јуну 1815. дошло до бојева на Баточини и Пожаревцу, који су се завршили победом устаничке војске. После тога кнез Милош дође под Карановац, кога заузме. Има навода¹¹⁷ да је Дринчић био са Милошем под Карановцем, али се овај податак мора узети са резервом, јер се Дринчић највероватније налазио у опсади Ужица. О томе говори податак да Јован Обреновић и Дринчић „држали су ужичке Турке у опсади све док их Милош није позвао у борбу против Турака у Мачви и Поцерини.“¹¹⁸

Због развоја догађаја на дринском фронту, где су Хуршид-паша и Ибрахим Али-паша никшићки нападали од Дрине на Мачву и Поцерину, кнез Милош је, после заузимања Карановца, пожурio у помоћ Мачванима и Поцерцима. У пружању помоћи значајну улогу имали су Рудничани. Тако Милош „скупилу сву рудничку нахију и пође кроз ваљевску, коју такођер дигне и сађе у шабачку низ Тамнаву.“¹¹⁹ Милош се задржао са Рудничанима у Липолисту ради одмора. Одбио је Молеров предлог за напад устаника на Дубље 13. јула 1815. Тај је напад одложио за 14. јул. До боја на Дубљу дошло је и стога што се то место налазило на главном путу из Босне ка Шапцу и Београду. Напад на Дубље Милош је планирао да изведе усред дана, што је било неуобичајено. У боју су учествовали устаници рудничке и ваљевске нахије. Борба је вођена са циљем уништења непријатељске живе силе — како би се уочи преговора показале устаничка снага и одлучност. Милић Дринчић командовао је одредом, који је имао да на јуриш заузме шанац Ибрахим Али-паше никшићког.¹²⁰ У овом боју изгинуло је око 1.000 Турака, а

међу 50 погинулих Срба беху и две „знатне поглавице“ — Милић Дринчић и млади Сима Ненадовић, брат проте Матеје. Тако се у последњој бици другог српског устанка, која је била поразна за непријатеља, завршио живот „уважених и храбрих вођа: Милића Дринчића и Симе Ненадовића.“¹²¹ О погибији Дринчића и Ненадовића забележено је да су били „храбри јунаци, жаљења достојни“;¹²² Изгледа да су у већем делу боја на Дубљу учествовали само Рудничани, који су, се тешком муком, засипали смртоносном ватром, примакли турском шанцу, где је дошло до клања и гушања, а да су се ваљевски устаници доцније укључили у окршај. За време њиховог одсуства Рудничани су се храбро борили са Турцима, а Дринчић „једнако их на вратима истим дочекивао и пресијецао и огумак од лешева начинио, док и њега зрно у потиљак,“¹²³ вероватно из српске пушке нехотице испаљено, лишило живота. У боју на Дубљу Дринчић беше „на једна врата од шанца ударио и њих тај час освојио и запречио собом да дочекује једног по једног Турчина под мишицу и сабљу.“¹²⁴

О погибији Милића Дринчића постоје различита објашњења. Тако М. Ђ. Милићевић¹²⁵ наводи да је он при нападу на турски шанец ишао напред и примакавши се буде смртно рањен. Да не би изазвао забуну и деморализацију, прикрио је рањавање од својих бораца, а кад је бој завршен, нађен је мртав. Ово је једино објашњење тврдње по којој је погинуо и не ступивши у борбу. Али, овај аутор забележио је и друкчије објашњење погибије Милића Дринчића. По овом казивању, Срби су напали шанец Ибрахим Али-паше са свих страна, па су Турци покушали да се спасу бекством, али је Дринчић „био засео шанцу на улазу, па који год би Турчин побегао, он би га посекао и тако лещинама затворио био излазак из шанца. Али га баш ту обори тана из српске пушке.“¹²⁵ Милићевић још наводи да су Дринчића убили устаници нехотице. Постоје подаци да је најпре погинуо Милић Дринчић, па су тек после његове погибије Ваљевци извршили јуриш на турски шанец, којом приликом је погинуо Сима, син Алексе Ненадовића. Дринчић, Ненадовић и капетан Милован Зујаловић су, по казивању Јакова Ненадовића, поганули пошто се „тако онда хтело.“¹²⁶ Стога се у породици Ненадовић преносило као истинито предање да их је „Штитарац са хајдуцима по заповести кнеза Милоша побијо.“¹²⁷ Занимљиво је, у овом смислу, предање, које се и данас чува и преноси с колена на колена у Дринчића фамилији. Оно се може сажети у следеће: Милић се уочи боја на Дубљу сукобио са кнезом Милошем, што је овај прећутао, али је

наложио свом куму од Драшковића из Полома да, кад почне бој, убије с леђа Дринчића, што је овај и учинио. Поред овога, постоје три забележене легенде¹²⁸ о погибији Милића Дринчића. По једној је био љут на рад и понашање кнеза Милоша, па је дошло до свађе, коју Милош није заборавио. Уочи боја на Дубљу кнез Милош се извинио Милићу, а истовремено је припремио човека који треба да убије Дринчића. По овој легенди, убиство је извршио Марко Драшкић из Полома.¹²⁹ По другој легенди, он је био толико омиљен у народу, па је народ, кад је у Такову биран, 1815, вођа устанка, желео да то буде Милић Дринчић. Кад је Милош ово увидео, ковао је освету, коју је извршио у боју на Дубљу. По трећој легенди, заснованој на казивању Милићевог момка од Козодера из Теочина, Дринчић је рањен у стомак, а не у потиљак, и тако је погинуо.

Било шта да је од свега овога истина, Дринчићева погибија означила је, са изузетком Јована Курсуле, расанак од последњег истакнутог устаника и војводе из рудничке нахије. Већина од њих (Арсеније Ломо, Лазар Мутап и Милић Дринчић), као и Аврам Лукић из пожешке нахије, изгинула је у борбама 1815. године. Тиме се завршио животни и ратни пут Милића Дринчића из Теочина. Завршио се ратни пут ратника и војводе подгорског, који се у првом и другом српском устанку непрестано налазио у првим борбеним редовима, истицао се у сваком боју, па и у последњем, на Дубљу, великом храброшћу. Како се види, Дринчић није дочекао остваривање циља за који се неуморно борио.

Успомена на Милића Дринчића из Теочина, устаника и војводу, сачувана је у историјским изворима и литератури, али и у легендама и предањима, која су преношена с колена на колена у Дринчићима и Весковићима. Дринчић је имао сина Арсенија, о коме се зна из епитафа на споменику у теочинском гробљу: „Овде су кости Арсенија Дринчић који је умро 20. марта 1865. узраста 60 година. Кметовао 20 година. Спомен дигосе његови синови Јован, Никит и Стеван.“ Из епитафа се види да је Арсеније Дринчић рођен 1805. и да је, вероватно због очевих заслуга, кметовао 20 година. Ако се то кметовање односило на период прве владе кнеза Милоша и Михаила, тј. до 1842. године, онда је кметски положај морао добити као млад човек. Арсенијев син Јован имао је три сина: Миљка, Милосава и Владислава, који су изгинули на Солунском фронту. На тај се начин Јованова лоза угасила. Други Арсенијев син, Никит, имао је сина Љубисава, а овај Дмитра. Трећи Арсенијев син Стеван имао је два сина: Тихомира и Раденка. Обојица су били учесници у првом светском

рату и на Солунском фронту, где је Раденко погинуо. Из свега овога види се да су Милићеви потомци исказивали онакву храброст, каквом се одликовао њихов предак војвода Милић Дринчић. О његовим потомцима, нарочито о Јовановим синовима, говорило се да су били људи необичне физичке снаге. Стеванови потомци и данас су високог раста, стасити и снажни. Али, заселак Дринчића утонуо је у видљиву запустелост. Још само старе куће из средине XIX века подсећају на некадашњу војводину бројну фамилију. Ову слику ремети само активно домаћинство војводиног директног потомка Радивоја Дринчића.

Сем спомен-чесме, коју је у свом дворишту 1984. подигао војводин потомак Радивоје, нема других споменика Милићу Дринчићу, истакнутом устанику и војводи, ни у његовом родном Теочину, ни на територији некадашње рудничке нахије.

Примљено 17. V 1989.

НАПОМЕНЕ

1. Казивање Радивоја Дринчића из Теочина.
2. Казивање Бошка Весковића из Теочина.
3. Др Миленко Филиповић, „Таково“, САН, насеља и порекло становништва, књ. 37, Београд, 1960.
4. Миле Недељковић, „Србија Караборђева времена“, прилог Деловодном протоколу, Крагујевац — Топола, 1988.
5. „Деловодни протокол Караборђа Петровића 1812—1813“, Крагујевац — Топола, 1988.
6. Д. М. Филиповић, н. д, стр. 168.
7. Исто, стр. 115.
8. Милан Б. Милићевић, „Поменик знаменитих људи у српског народа новијег доба“, Београд, 1979.
9. Казивање Бошка Весковића.
10. Миодраг Јаћимовић, „Лепопље“, Горњи Милановац 1981, стр. 116.
11. Казивање Бошка Весковића.
12. М. Јаћимовић, н. д, стр. 123.
13. Исто, стр. 122.
14. Исто, стр. 119.
15. Исто, стр. 120.
16. Др М. Филиповић, н. д.
17. Исто.
18. М. Јаћимовић, н. д, стр. 118.
19. Миленко Вукићевић, „Караборђе“, књ. I, Београд, 1986.
20. Др Милвоје Урошевић, „Трећа чета — традиција отпора и устанака“, Чачак, 1984.
21. М. Вукићевић, н. д, стр. 200.
22. Исто, стр. 215, 216.
23. Исто, стр. 216.
24. Лазар Арсенијевић — Баталака, „Историја српског устанка“, део први, Београд, 1898, стр. 29.
25. М. Вукићевић, н. д, стр. 216.
26. „Деловодни протокол“, стр. 13.
27. Баталака, н. д., стр. 68.
28. Јанићије Бурић, „Историја србска“.
29. Баталака, н. д, стр. 69.
30. Исто, стр. 69.
31. „Деловодни протокол“, стр. 13.
32. Феликс Каниц, „Србија — земља и становништво“, прва књига, Београд, 1985, стр. 459.
33. Др М. Урошевић, н. д, стр. 21.
34. Константин Ненадовић, „Живот и дела великог Борђа Петровића Караборђа као и живот његови војвода и јунака од 1804. до 1813. и на даље“, Београд, 1903, стр. 70.
35. Исто, стр. 610.
36. М. Милићевић, н. д, стр. 145.
37. Владимир Стојанчевић, „Милош Обреновић и његово доба“, Београд, 1966, стр. 28.
38. К. Ненадовић, н. д, стр. 110.
39. Исто, стр. 108.
40. Миленко Вукићевић, „Караборђе“, књ. II стр. 246.
41. Исто, стр. 273.
42. Исто, стр. 275.
43. Прота Матија Ненадовић, „Мемоари“, Београд, 1974, стр. 137.
44. „Причање Петра Јокића о српском устанку“, СКЗ, коло LXXIII, књ. 484, стр. 201.
45. Баталака, н. д, стр. 197.
46. Исто, стр. 215.

47. Исто, стр. 215, 216.
48. Миленко Вукићевић, н. д, књ. II, стр. 528.
49. По старом календару.
50. Велибор Берко Савић, „Караборђе — документи“, 1, Горњи Милановац, 1988, стр. 450.
51. Драгољуб Павловић, „Западноморавци, Рудничани и Драгачевци у устаничким догађајима 1809“, Зборник радова Народнoг музеја, Чачак, XVII, стр. 124.
52. Вл. Стојанчевић, н. д.
53. К. Ненадовић: н. д. стр. 216.
54. Драгољуб Павловић, н. д. стр. 136.
55. К. Ненадовић, н. д, стр. 223.
56. Исто, стр. 223.
57. Радојко Николић, „Умирања животу једнака“, Чачак, 1988. стр. 268.
58. Константин Ненадовић, н. д, стр. 258; „Историја српског народа“, пета књига, први том, стр. 52.
59. Константин Ненадовић, н. д.
60. „Деловодни протокол“, стр. 195.
61. Вук Стефановић Караџић, „Историјски списи“, I, стр. 298.
62. Исто.
63. Константин Ненадовић, н. д, стр. 269.
64. Велибор Берко Савић, н. д, стр. 1056.
65. „Деловодни протокол“.
66. Исто, стр. 78.
67. Исто, стр. 109.
68. Исто, стр. 123.
69. Исто, стр. 123.
70. Исто, стр. 134.
71. Исто, стр. 134.
72. Константин Ненадовић, н. д.
73. По Велибору Берку Савићу: „Караборђе — документи“, 2, прокламација Караборђа и Совјета издата је 16/28. августа 1813.
74. Константин Ненадовић, н. д, стр. 302.
75. „Деловодни протокол“, стр. 142.
76. Исто, стр. 147.
77. Исто, стр. 153.
78. Исто, стр. 157.
79. Исто, стр. 157.
80. Исто, стр. 157.
81. Велибор Берко Савић, н. д, књ. 3, стр. 1261.
82. Исто, стр. 1261.
83. Исто, стр. 1263.
84. В. Стојанчевић, н. д, стр. 32; Вук Караџић, „Грађа за српску историју нашег времена“, Београд, 1898. стр. 132.
85. Међуопштински историјски архив Шабац, Годишњак, 19, стр. 178.
86. Константин Ненадовић, н. д, стр. 312.
87. В. Стојанчевић, н. д, стр. 32.
88. Сима Милутиновић Сарајлија, „Историја Србије“, I, 1813—1815, Београд, 1888, стр. 40.
89. Др Миливоје Урошевић: н. д, стр. 29.
90. Вук Стефановић Караџић, „Живот српских војвода“, Београд, 1967, стр. 86.
91. Вукашин и др Никола Б. Петровић, „Грађа за историју краљевине Србије“, књ. I, Београд, 1882, стр. 22.
92. Михаило Гавриловић, „Милош Обреновић“, књ. I.
93. Владимир Стојанчевић, н. д.
94. М. Б. Милићевић, „Поменик“, стр. 146.
95. Константин Ненадовић, н. д, стр. 352.
96. Сима Милутиновић Сарајлија, н. д, стр. 125.

97. Вукашин Ј. Петровић и др Никола Б. Петровић, н. д, стр. 30.
98. Младен Жујовић, „Белешке“, Београд, 1902.
99. Исто, стр. 142.
100. Сима Милутиновић Сарајлија, н. д, стр. 139.
101. Михаило Гавриловић, н. д, стр. 151.
102. Младен Жујовић, н. д.
103. Михаило Гавриловић, н. д.
104. Сима Милутиновић Сарајлија, н. д.
105. Владимир Стојанчевић, н. д, стр. 60.
106. Исто, стр. 60.
107. Вук Ст. Караџић, „Историјски списи“, I, стр. 59.
108. Сима Милутиновић Сарајлија: „Списи...“
109. Сима Милутиновић Сарајлија, „Историја Србије“, I, 1813—1815, стр. 293.
110. Младен Жујовић, н. д.
111. Константин Ненадовић, н. д.
112. Михаило Гавриловић, н. д, стр. 167.
113. Сима Милутиновић Сарајлија, „Историја Србије“, стр. 311.
114. Исто, стр. 312.
115. Константин Ненадовић, н. д.
116. Исто, стр. 395.
117. Константин Ненадовић, н. д.
118. Др Миливоје Урошевић, н. д, стр. 47.
119. Међуопштински историјски архив, Шабац, н. д, стр. 338.
120. Михаило Гавриловић у свом делу „Милош Обреновић“, књ. I, говори о зворничком, а не о никшићком папи.
121. Др Бартоломео Күниберт, „Српски устанак и прва влада Милоша Обреновића 1804—1850“, Београд, 1901, стр. 92.
122. Михаило Гавриловић, н. д, стр. 190, Споменик XXI, стр. 10.
123. Сима Милутиновић Сарајлија, „Историја Србије“, I, стр. 365.
124. Исто, стр. 364.
125. М. Б. Милићевић, „Поменик...“
126. М. Б. Милићевић, „Кнежевина Србија“, књ. I, Београд, 1973, стр. 340.
127. Константин Ненадовић, н. д, стр. 412.
128. Исто, стр. 412.
129. Миодраг Јаћимовић, н. д, стр. 121, 124, 125. По свој прилици Драшковић и Драшкић су једна личност.

MILIĆ DRINČIĆ — VOIVODE DE PODGORA

Milić Drinčić, originaire de Teočin, se range parmi les participants les plus remarquables à la révolution serbe (1804—1815). Les ancêtres de Drinčić, appartenant au clan des Vasojević, avaient quitté le Monténégro vers 1737 pour s'établir à Teočin, en Serbie. Peu après leur immigration, ils entrèrent en conflit avec les Turcs. En suivant l'exemple de ses ancêtres, Drinčić forma, dès avant la première insurrection serbe, un groupe de rebelles qui terrifiait les janissaires, ceux-ci ayant usurpé le pouvoir dans cette partie de l'empire ottoman.

Il s'associa donc avec enthousiasme aux insurgés de 1804, en voyant dans l'insurrection une bonne occasion de régler les comptes avec l'occupant. Aussi était-il tout à fait naturel que Karageorges lui eût adressé l'invitation écrite à prendre part à l'insurrection. Ses exploits dans le premier combat livré aux Turcs en février-mars 1804 lui valurent le grade de commandant (boulioukbacha), accordé par Karageorges. Il participa dans les luttes pour Čačak en 1804 et 1805, pour Belgrade en 1804 et assiégea Užice en 1805. En 1806 il participa à l'extension de l'insurrection hors des frontières de la Serbie et se signala surtout par son courage dans les combats menés contre les Turcs dans la région de Stari Vlah. Le 1er août 1806, il prit part à la bataille de Mišar et, le 28 juin, il se fit remarquer dans la délivrance de la ville d'Užice. Il passa les années d'armistice dans son Teočin natal.

Lorsque, au printemps 1809, reprirent les luttes des insurgés contre les Turcs, Drinčić se trouva dans le détachement de Karageorges avec près de 9.000 insurgés choisis qui avaient pour but d'établir la liaison avec le Monténégro par la région de Stari Vlah. Drinčić combattit si bien que Karageorges se montra enclin à lui accorder le grade de voïvode. En juillet 1809 Drinčić prit part à la bataille de Kukutnica où un détachement turc de 15.000 hommes subit une défaite; il rejoignit ensuite Karageorges près de Čuprija, où il contribua à la victoire des insurgés à Taborište, en jugulant l'offensive turque qui avait succédé à leur victoire à Čegar. Dans les luttes de 1810, Drinčić participa, en septembre, à la bataille de Varvarin et, en octobre, à celle de Loznica.

Sur la proposition de Karageorges, Drinčić fut nommé voïvode de la «knéjina» de Podgora. Ce fut là la récompense de tous ses mérites, reçue pour les exploits qu'il avait réalisés dans de nombreuses batailles.

A l'époque de débâcle de la première insurrection serbe, en 1813, Drinčić combattit courageusement sous le commandement de Miloš Obrenović à Ravnje et à Zasavica. Après l'échec de l'insurrection, il regagna son pays natal où il évitait la rencontre des Turcs. Sans se résigner à la défaite, il attendait une nouvelle insurrection. Et lorsque, au printemps 1815, éclata la Seconde insurrection serbe, Drinčić fut un des premiers à attaquer les Turcs. Il prit part à la bataille de Čačak, où la meilleure armée turque du pachalik de Belgrade fut mise en déroute lors de la bataille d'Užice et se fit remarquer par son intrépidité dans celle de Dublje du 14 juillet 1815. Dans cette dernière bataille de la Seconde insurrection serbe le voïvode Drinčić perdit la vie.

Après la mort du voïvode Milić Drinčić restèrent maintes traditions et légendes. Son fils Arsenije eut de nombreux descendants qui, comme combattants pour la liberté de leur patrie se signalèrent dans la Première guerre mondiale et surtout au front de Salonique où ils sacrifièrent leur vie pour la liberté de leur peuple et de leur pays, à l'instar de Milić Drinčić.

Teodosije Vukosavljević